

Energiatehokas ja omavarainen maatila

12.10.2018

Maatilan energiaomavaraisuudella tarkoitetaan tilannetta, jossa maatila tuottaa yhtä paljon energiaa kuin se kuluttaa.

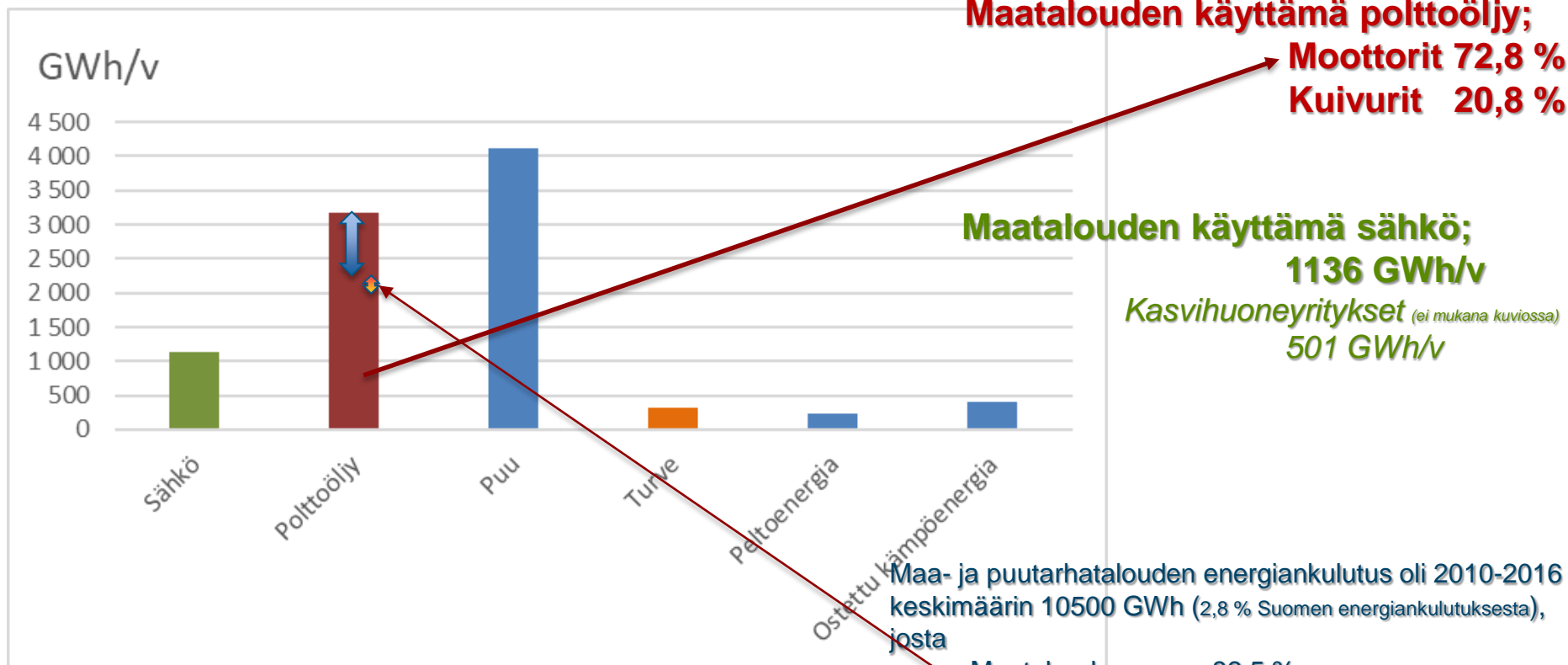

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Lähienergialla omavaraisuuteen Jyrki Kataja

jamk.fi

Energiaomavarainen maatila/ maatalous

Maa- ja puutarhatalouden energiankulutus oli 2010-2016 keskimäärin 10500 GWh (2,8 % Suomen energiankulutuksesta), josta

Maatalouden osuus 86,5 %
 Puutarhatalouden osuus 14,5%

Tarkastelujakson alusta

Lämmityspolttoöljyn kulutus vähentynyt 46,6 %

Puun kulutus on kasvanut 12,9 %

Kokonaisenergiankulutus kasvanut 11,4 %

Maatalouden energiankulutus 2010-luvulla

Kasvihuoneyritysten energiankulutus ei ole mukana kuviossa

Lähde: SVT: Luke, Maa- ja puutarhatalouden energiankulutus.

Vuodet eivät ole vertailukelpoisia – mutta muutoksia on energiajärjestelmissä on tapahtunut!

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

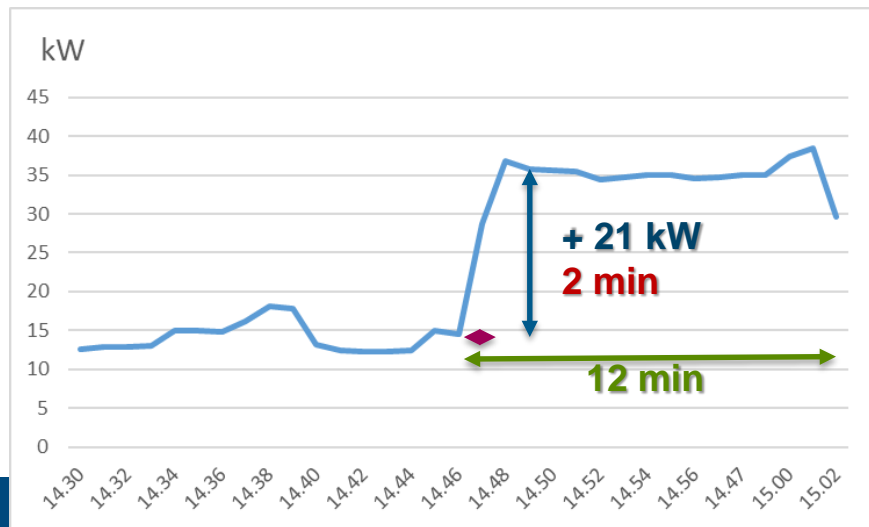
Energiantuotannon ja -käytön tulevaisuus maataloilla - eTU

Jyrki Kataja

jamk.fi

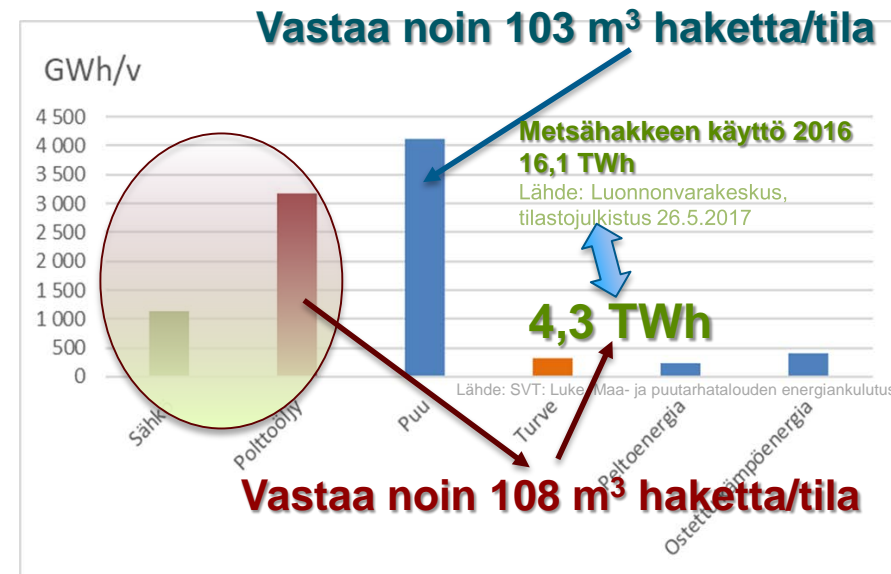
Energiaomavarainen maatila/ maatalous

Energiantuotannon ja -kulutuksen välistä riippuvuutta voidaan tarkastella joko jatkuvana tasapainona tai sitten viikon, kuukauden tai vuoden mittaisiin jaksoihin jaoteltuina taselaskelmina

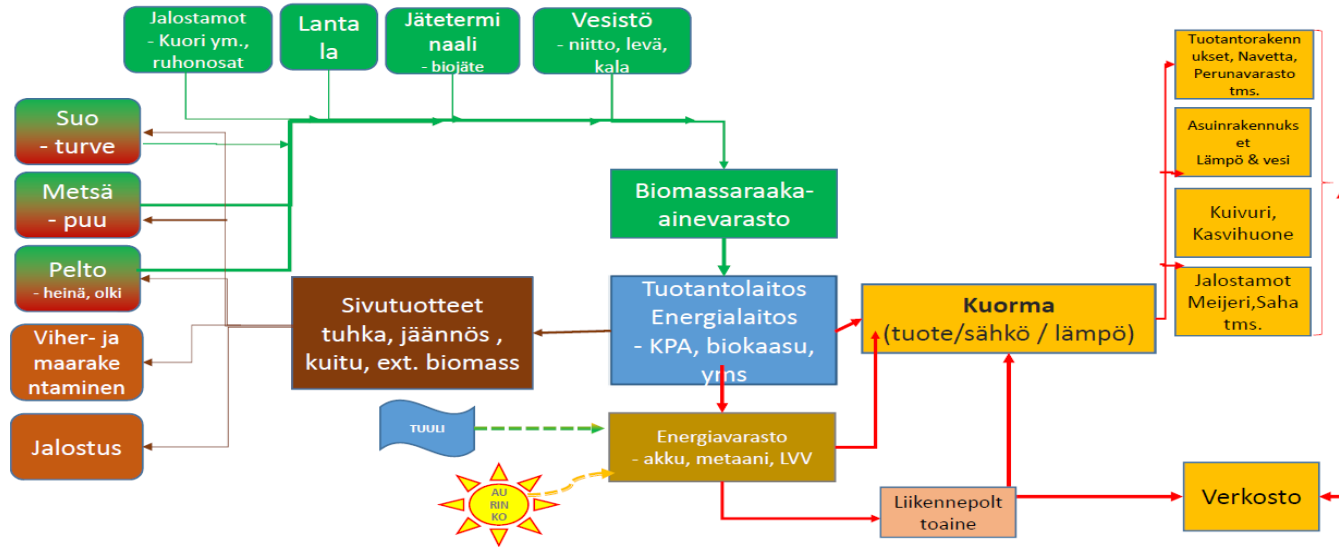
Pihaton laitteiden sähköverkosta ottama kokonaiskuorma klo 14.40-15.02

Lähienergialla omavaraisuuteen Jyrki Kataja
Energiantuotannon ja -käytön tulevaisuus maataloilla - eTU

jamk.fi

Maatila ja energiaomavaraisuus

Teknologia – koneet, laitteet ja niiden käyttötavat joilla,

- 1. Pelto (tuotannossa oleva pinta-ala)**
2. Ravinteet
- 3. Energia**
4. Vesi
5. Aika (työaika ja kasvuaika)

Maatalousteknologia

Tekninen käyttöikä

Toimimattomuuden riski

resurssit käytetään tehokkaasti – tuottavasti hyödyksi.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Maatilan kokonaisenergiakulutus - omavaraisuus

Mallitilat perustuvat keskisuomalaisiin tiloihin, joiden satotiedot ja talouskeskuksen energiankulutukset on tyypitetty alueen keskiarvoihin energiaomavaraisuustarkastelun helpottamiseksi.

Viljatila

- **Peltoala 69,6 ha**
Ohra 25,2 ha (sato 3053 kg/ha)
Kaura 28,8 ha (sato 2923 kg/ha)
Rypsi 9,6 ha (sato 1477 kg/ha)
Muu käyttö 6,0 ha
(kesanto, suojaväyhykkeet, yms.)
- **Metsäpinta-ala 45,6 ha**
- **Tilalla normaalit viljaviljelyn koneketjut** (traktorit 2 kpl, puimuri, kuivuri (öljy), aurat, äes, kylvölannoitin, kasvinsuojeluruisku,..)

Lypsykarjatila

- **Peltoala 167,9 ha**
Ohra 35,3 ha (sato 3053 kg/ha)
Kaura 35,2 ha (sato 2923 kg/ha)
Säilörehu 84,0 ha (sato 4223 kg_{ka}/ha)
Muu käyttö 13,4 ha
(kesanto, suojaväyhykkeet, yli 5-vuotiaat nurmet, yms.)
- **Metsäpinta-ala 36,2 ha**
- **Kotieläinmäärä 96 eläinyksikköä**
(lypsyrobotinavetta, lypsylehmiä 67, nuorta karjaa 43 kpl)
- **Tilalla normaalit viljaviljelyn ja säilörehun koneketjut** (traktorit 3 kpl, niittomurskain, tarkkuussilppuri, rehutorni, puimuri, kuivuri (öljy), aurat, äes, kylvölannoitin, kasvinsuojeluruisku,...)

Omakotitalo

150 m²

2 aikuista ja 2 kouluikäistä lasta

Lähienergialla omavaraisuuteen Jyrki Kataja

jamk.fi

Maatilan kokonaisenergiakulutus - omavaraisuus

Mallitilat perustuvat keskisuomalaisiin käytännön tiloihin, joiden satotiedot ja talouskeskuksen energiankulutukset on tyyhitetty alueen keskiarvoihin energiaomavaraisuustarkastelun helpottamiseksi.

Mallitilojen energiankulutus

- Tilojen kuluttama energia ryhmitellään kolmeen ryhmään

Sähkö

- Omakotitalon sähkönkulutus
- Varastorakennusten sähkönkulutus
- Kuivurin sähkönkulutus
- Kotieläinrakennusten sähkönkulutus (rehutorni, loisteputket, lannanpoisto, lypsyrobotti, veden lämmitys (maidon esijäädytyksen energia käytetään hyväksi), maidon jäädytys,..)

Lämmitysenergia

- Omakotitalon lämmitysenergia (jos ei sähköä)
- Varastorakennusten lämmitysenergia (jos ei sähköä)
- Kuivurin polttoöljynkulutus
- Kotieläinrakennusten lämmitysenergia (jos ei sähköä) (käyttövesi/juomavesi naudoille)

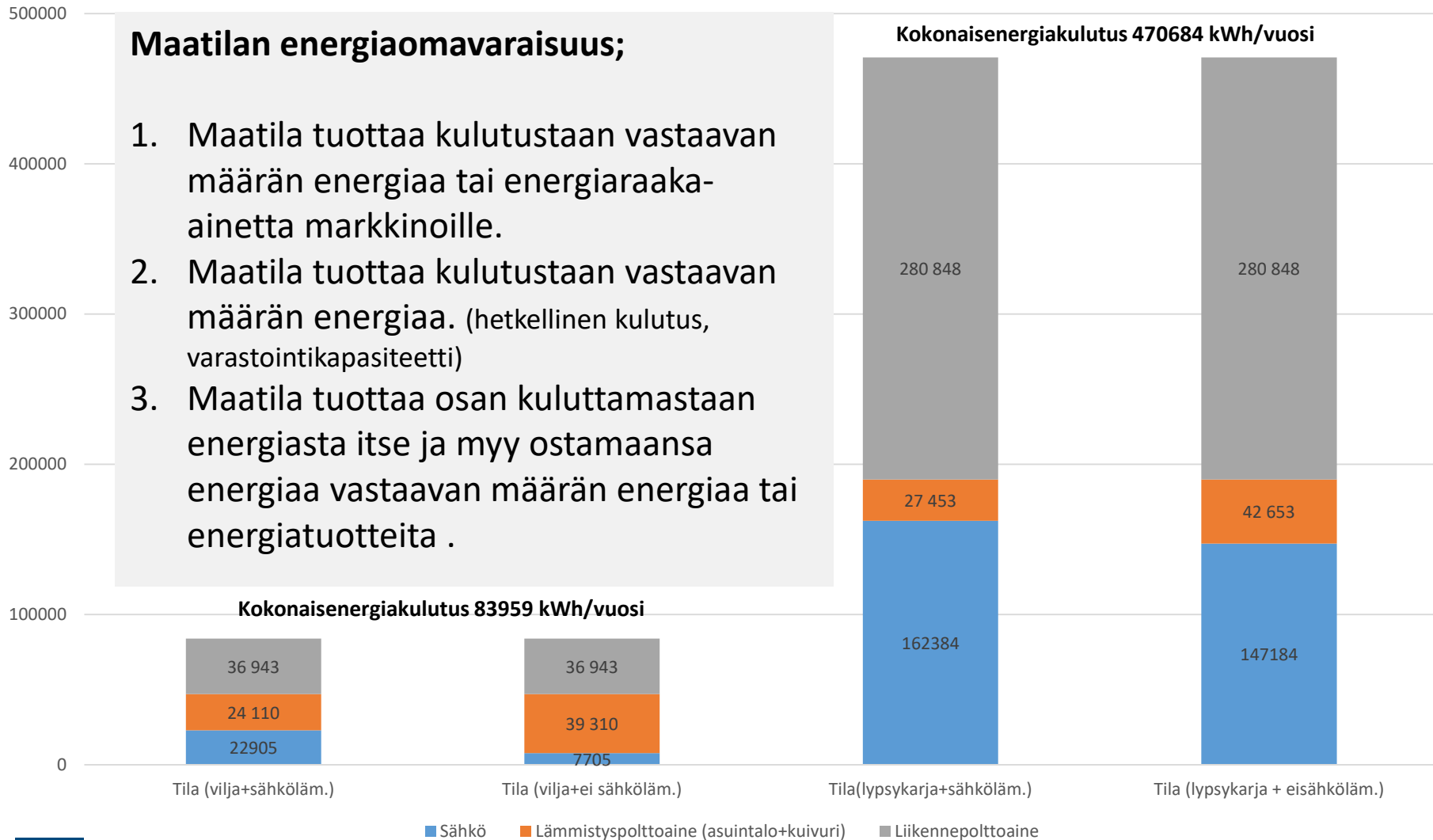
Liikennepolttoaineet

- Viljanviljelyn polttoaineenkulutus
- Nurmiviljelyn polttoaineenkulutus
- Kotieläintuotannon polttoaineenkulutus (esim. rehunjako/-siirrot, ei lannan levitystä)
- Talouskeskuksen polttoaineenkulutus (esim. kulkuväylien talvikunnossapito)

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

jamk.fi

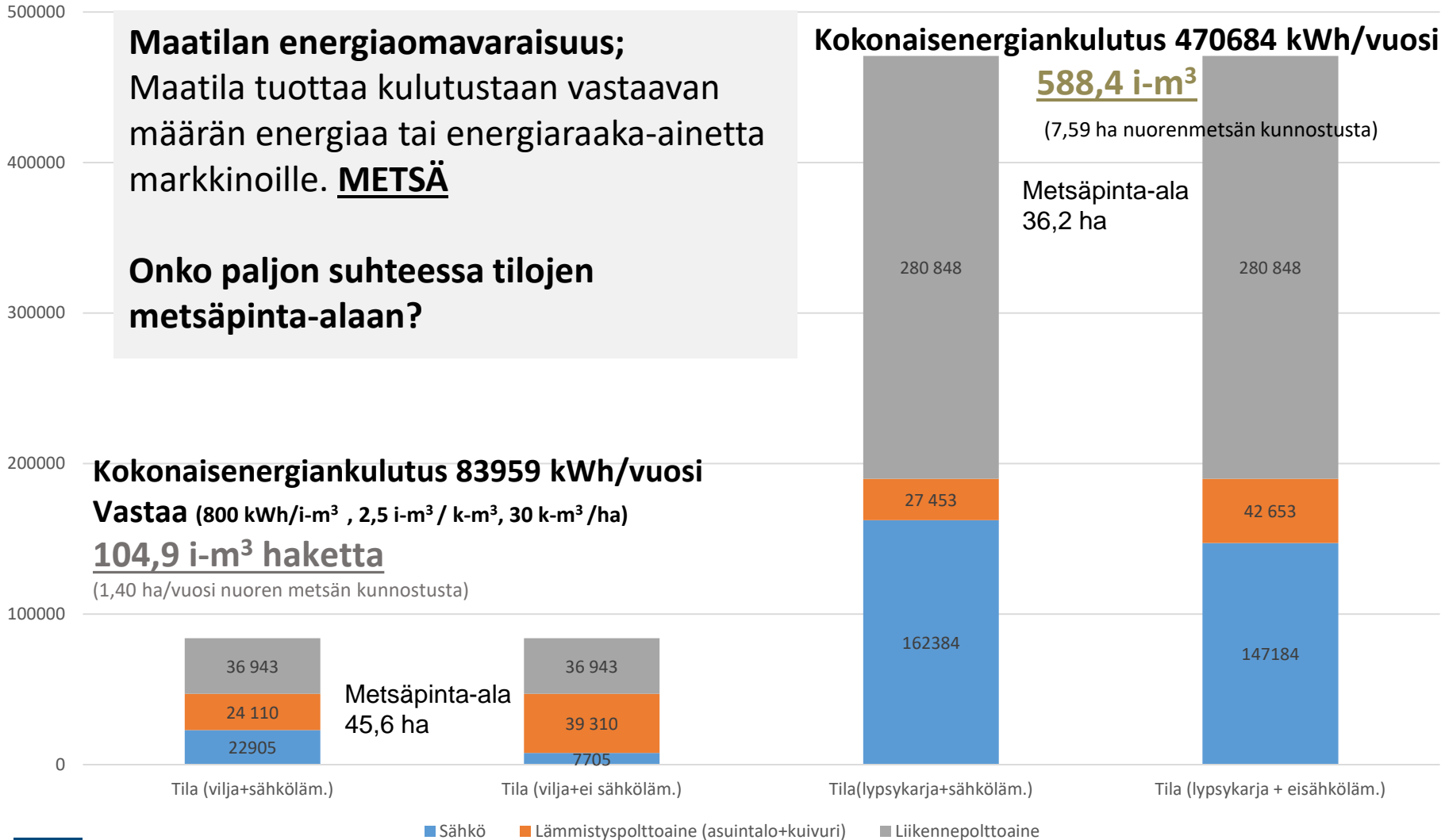

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Lähienergialla omavaraisuuteen Jyrki Kataja

jamk.fi

Mallitilojen energiakulutuksen jakauma kWh/vuosi

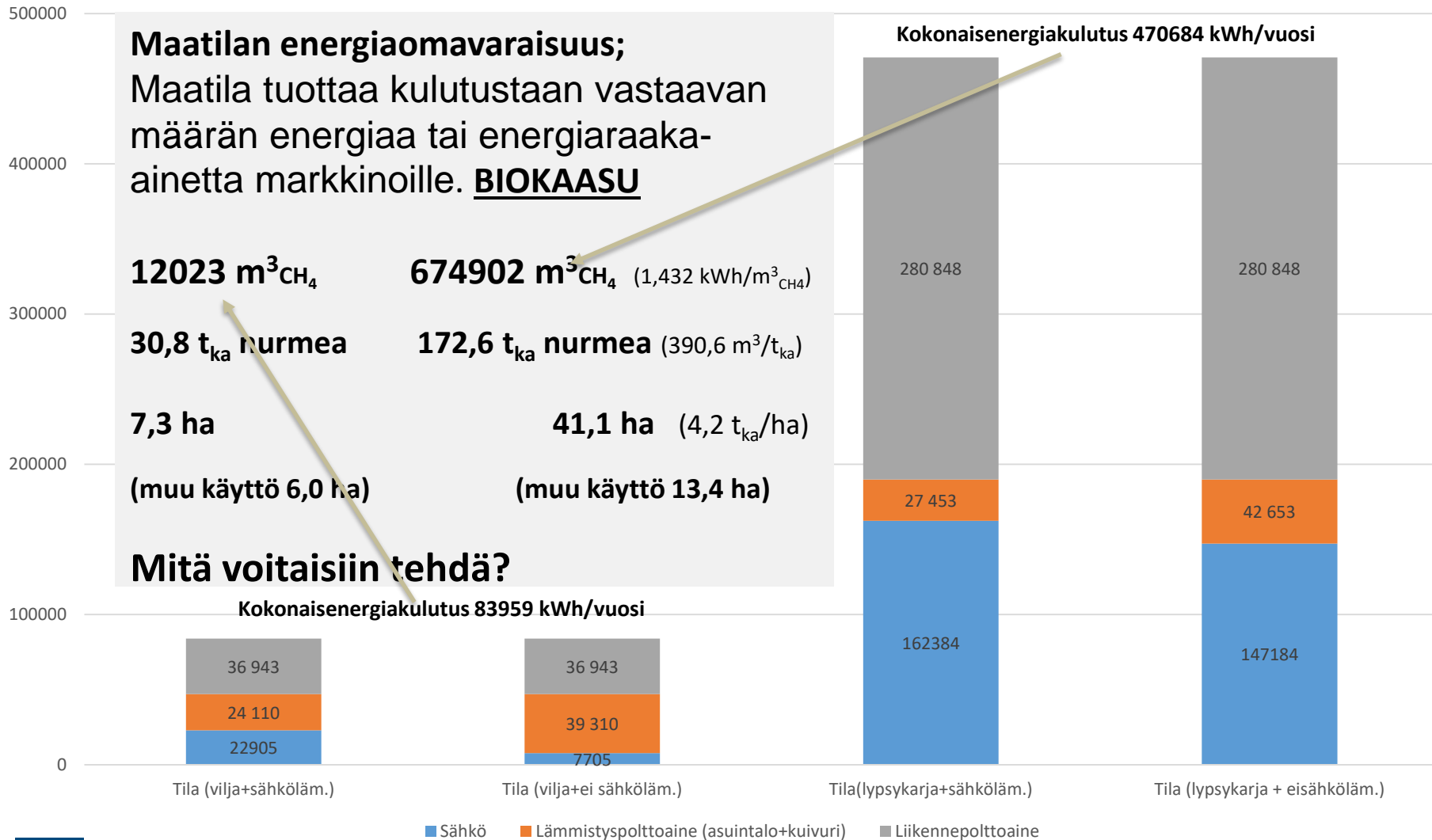
Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Lähienergialla omavaraisuuteen Jyrki Kataja
Energiantuotannon ja -käytön tulevaisuus mautiloilla - eTU

jamk.fi

Mallitilojen energiakulutuksen jakauma kWh/vuosi

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Maatilan energiaomavaraisuus;
 Maatila tuottaa kulutustaan vastaavan määrän energiaa tai energiaraaka-ainetta markkinoille. **BIOKAASU**

674902 m³CH₄ (1,432 kWh/m³CH₄)

Muun käytön peltoala

22048,6 m³CH₄ - 13,4 ha (390,6 m³/t_{ka}) (4,2 t_{ka}/ha)

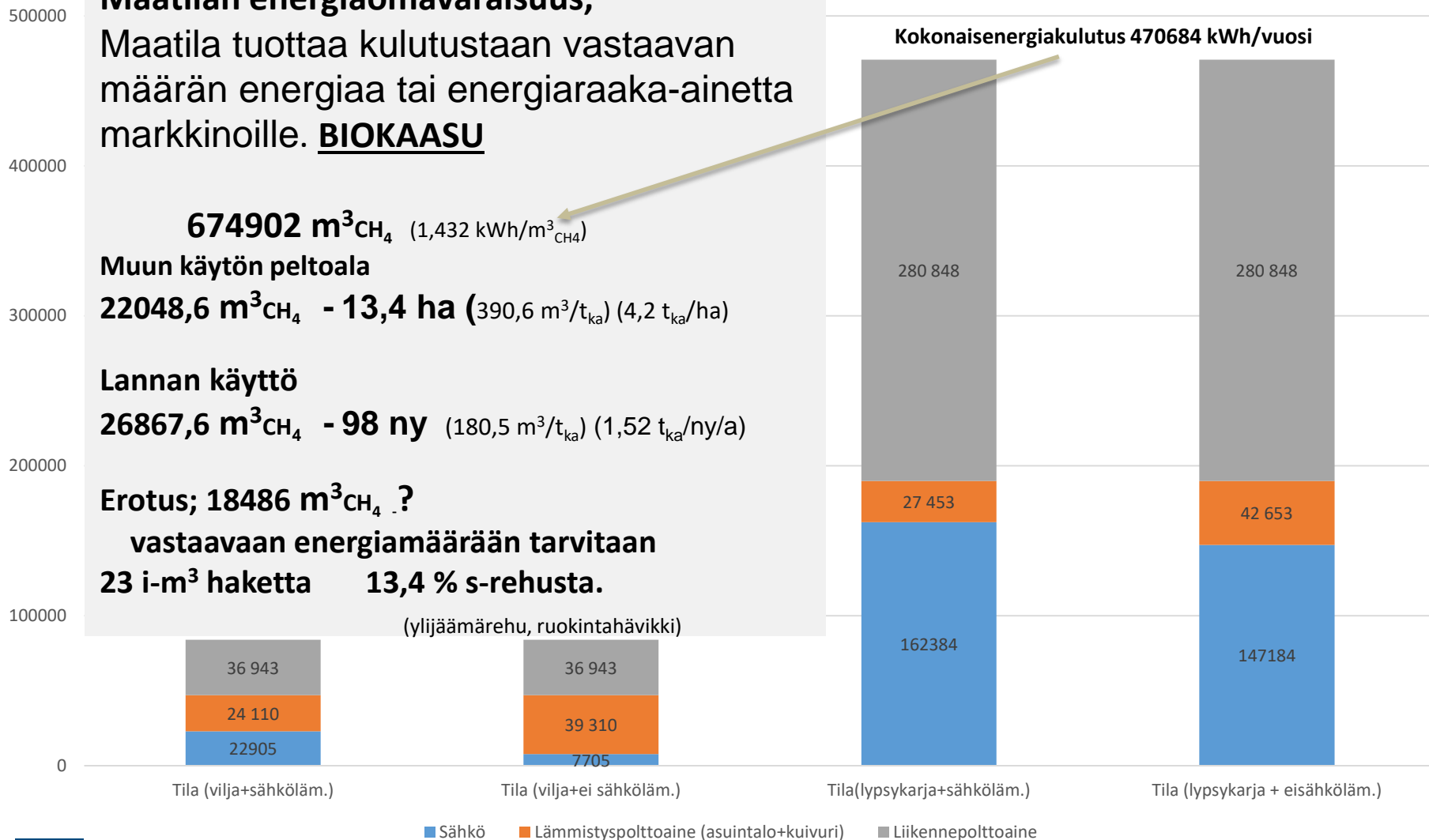
Lannan käyttö

26867,6 m³CH₄ - 98 ny (180,5 m³/t_{ka}) (1,52 t_{ka}/ny/a)

Erotus; 18486 m³CH₄ .?

**vastaavaan energiamäärään tarvitaan
 23 i-m³ haketta 13,4 % s-rehusta.**

(yli jäämärehu, ruokintahävikki)

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Lähienergialla omavaraisuuteen Jyrki Kataja

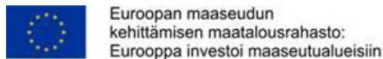
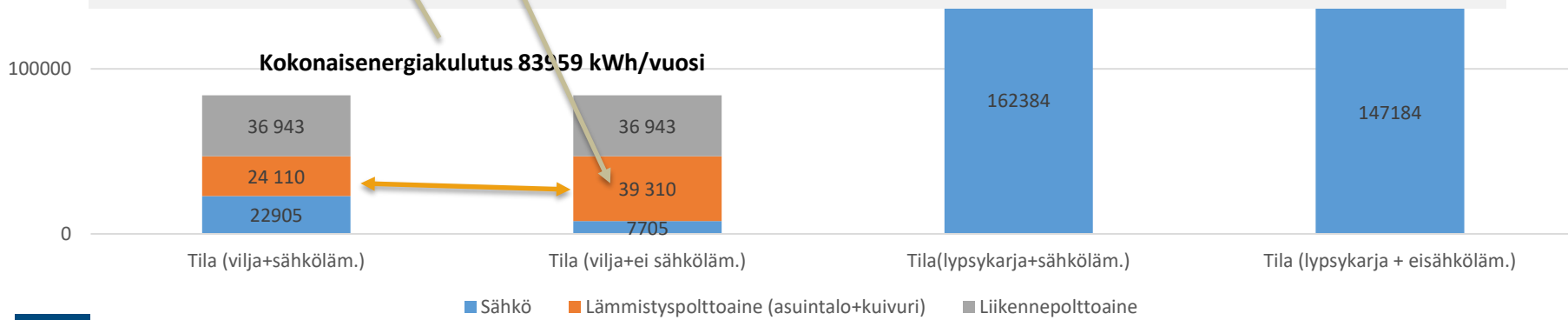
Energiantuotannon ja -käytön tulevaisuus maataloilla - eTU

jamk.fi

Maatilan energiaomavaraisuus;
 Maatila tuottaa osan kuluttamastaan energiasta itse ja myy ostamaansa energiaa vastaavan määrän energiaa tai energiatuotteita. **METSÄ**
Vastaa (800 kWh/i-m³ , 2,5 i-m³ / k-m³ , 30 k-m³ /ha)
104,9 i-m³ haketta
 (1,40 ha/vuosi nuoren metsän kunnostusta)

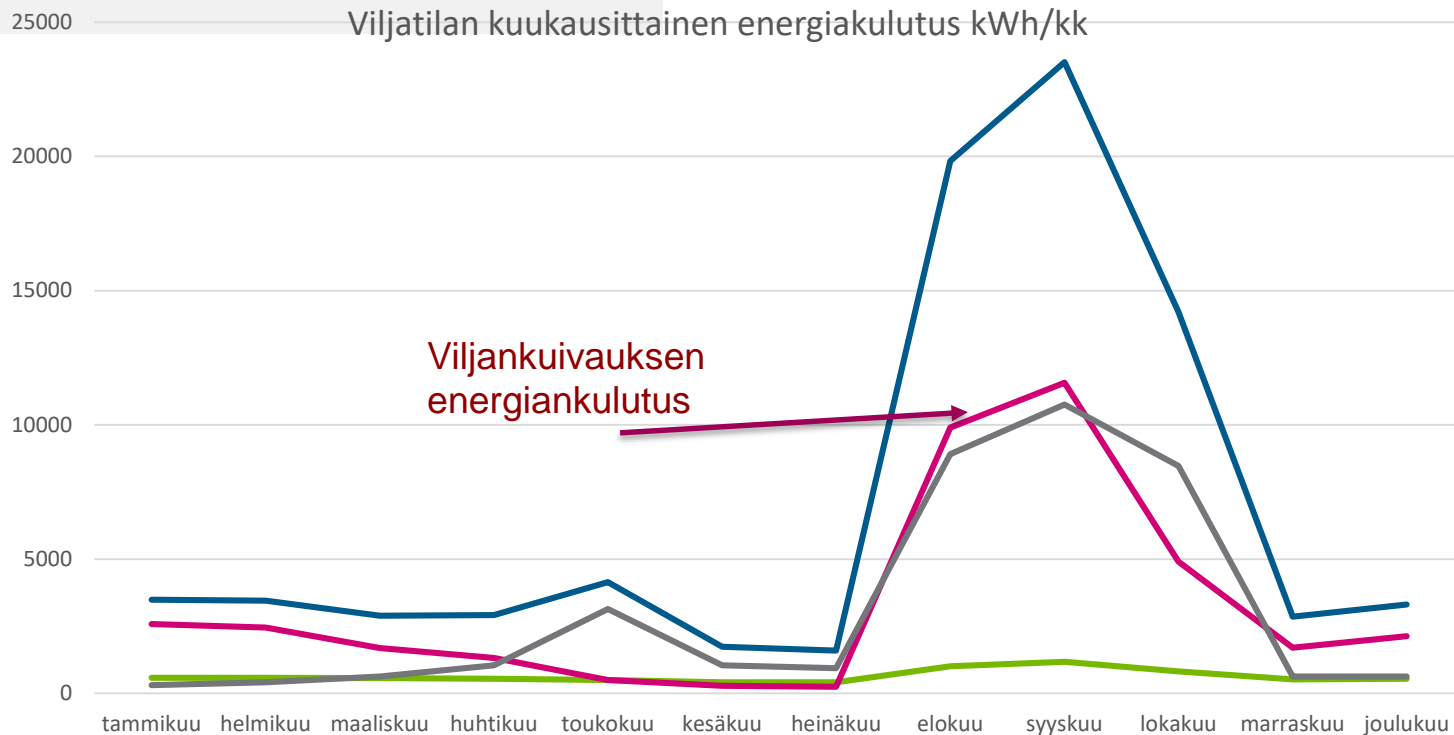
Oma lämmitysenergian käyttö omakotitalossa 15200 kWh tuotetaan hakkeella.
85,9 i-m³ haketta myytäväksi
 (1,15 ha/vuosi nuoren metsän kunnostusta)

Kuivurin lämmitysenergia ed. lisäksi tuotetaan hakkeella eli kaikki 39310 kWh.
49,1 i-m³ haketta myytäväksi
 (0,66 ha/vuosi nuoren metsän kunnostusta)

Maatilan energiaomavaraisuus;
Maatila tuottaa kulutustaan vastaavan määrän energiaa. (hetkellinen kulutus, varastointikapasiteetti)

Kokonaisenergiakulutus 83959 kWh/vuosi

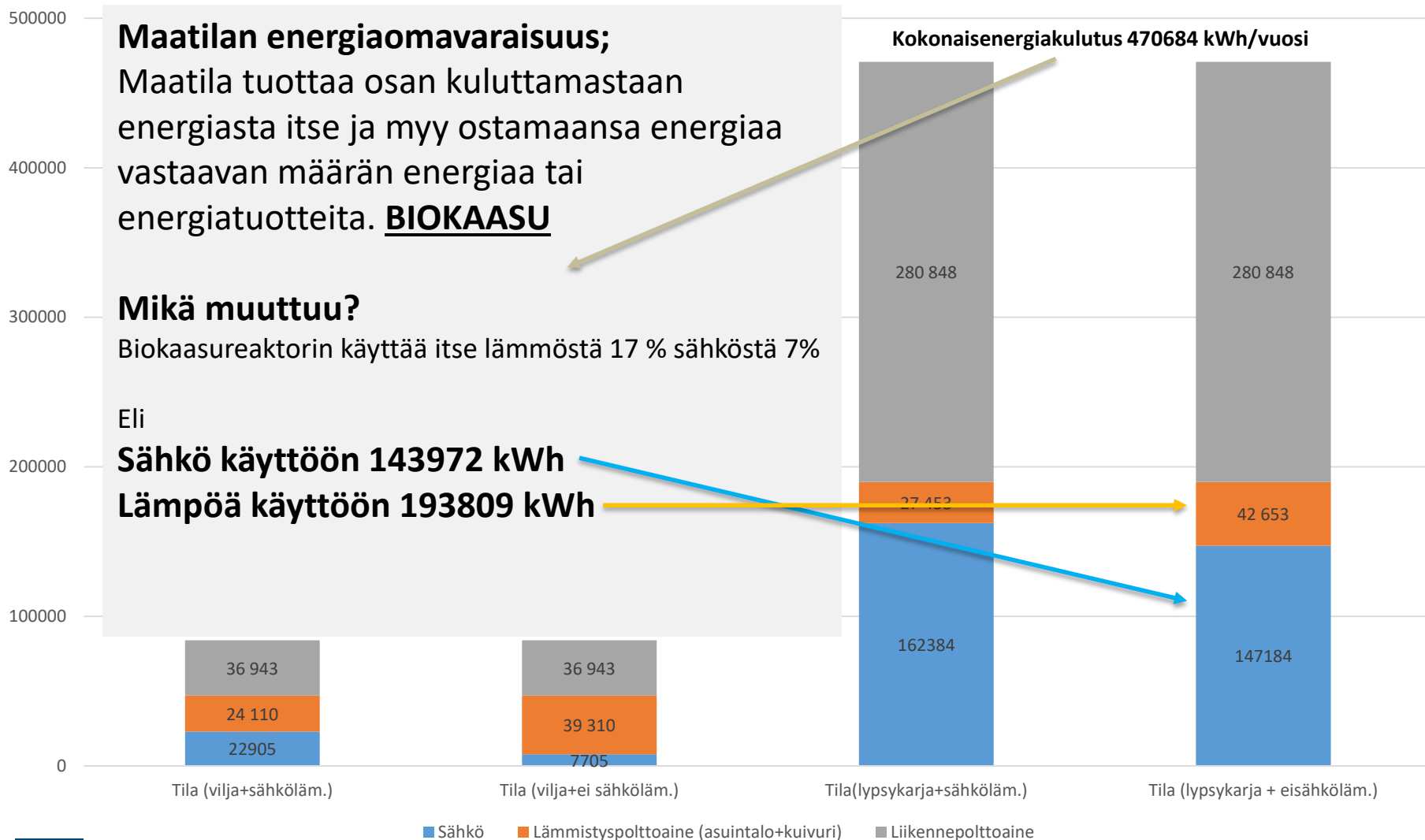
Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

— Energiakulutus Viljatila kokonaisenergia — Energiakulutus Viljatilan sähkö
— Energiakulutus Viljatila lämmitysenergia — Energiakulutus Viljatilan liikennepottoaine

Lähienergialla omavaraisuuteen Jyrki Kataja

jamk.fi

Mallitilojen energiakulutuksen jakauma kWh/vuosi

 Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

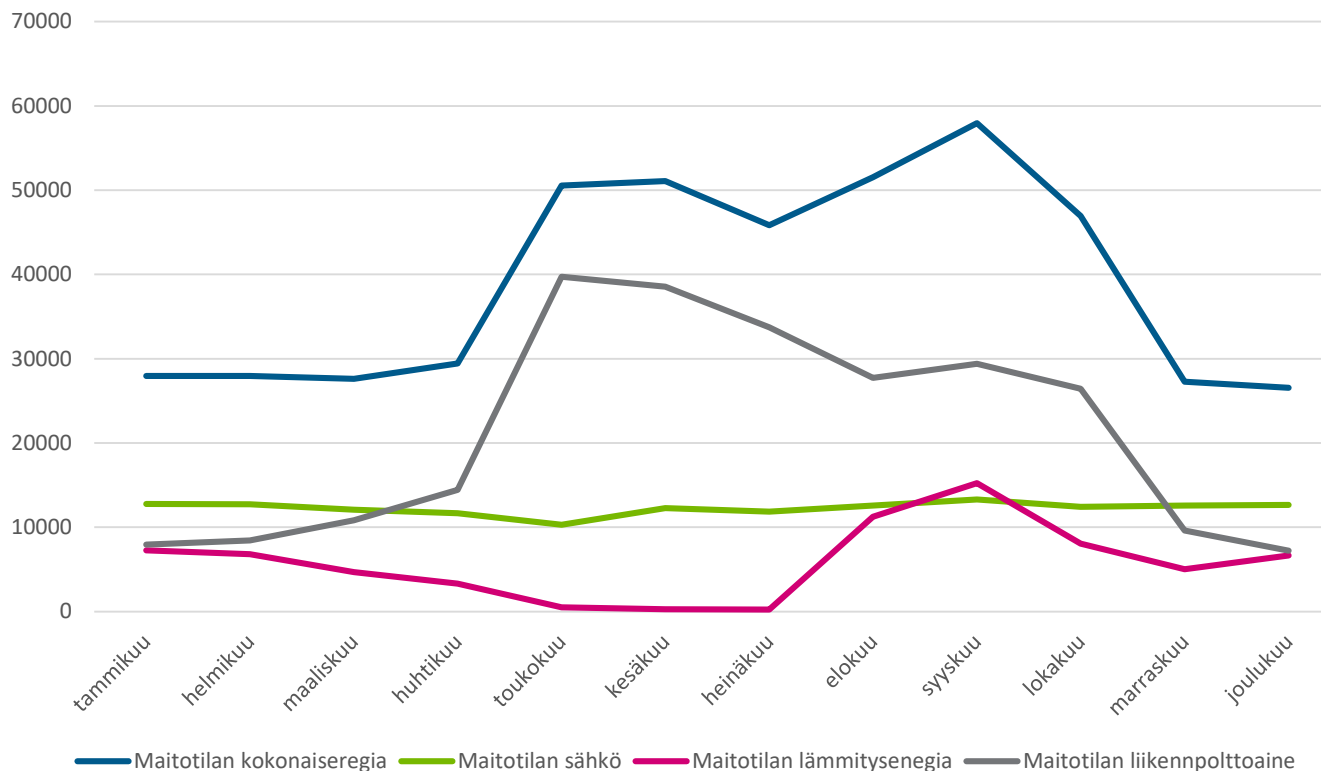
jamk.fi

Lähienergialla omavaraisuuteen Jyrki Kataja
Energiantuotannon ja -käytön tulevaisuus maataloilla - eTU

Maatilan energiaomavaraisuus;
Maatila tuottaa kulutustaan vastaavan määrän energiaa. (hetkellinen kulutus, varastointikapasiteetti)

Kokonaisenergiakulutus 470684 kWh/vuosi

Maitotilan kuukausittainen energiakulutus kWh/kk

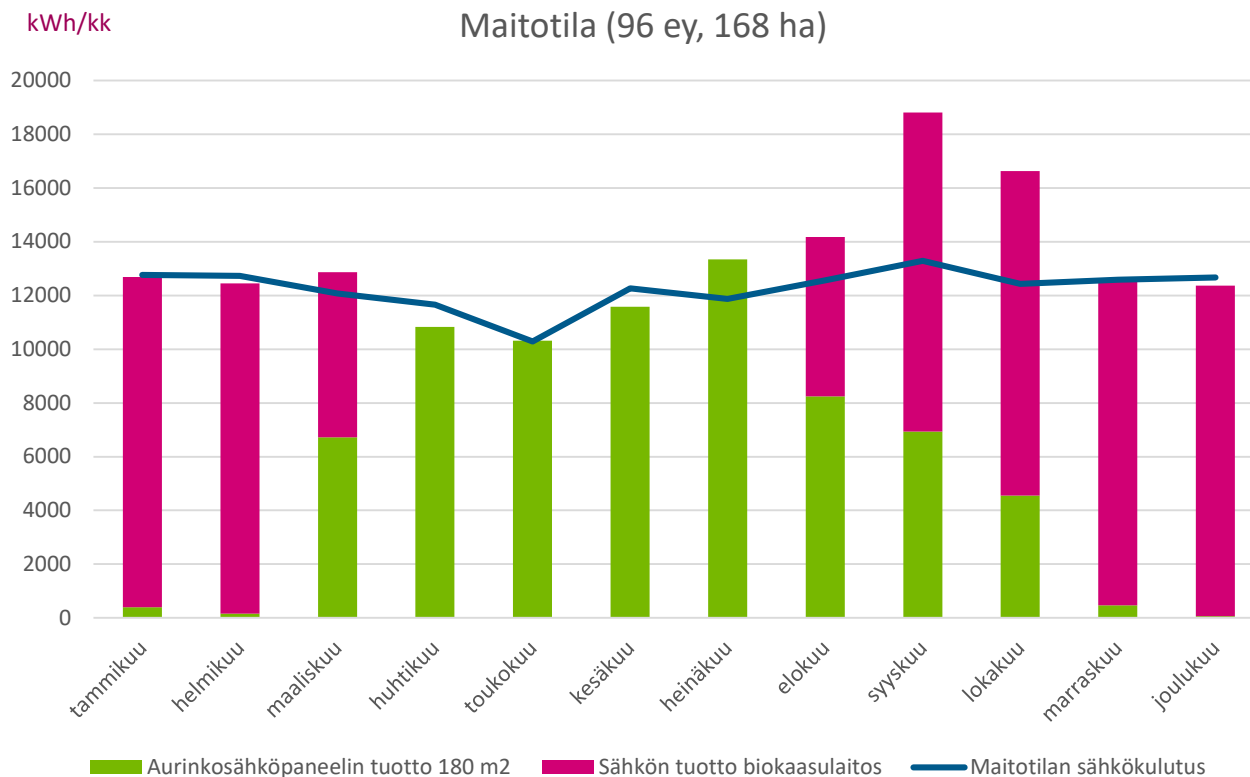
Miten kulutus ja tuotanto tasapainotetaan ?

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Maatilan energiaomavaraisuus;
Maatila tuottaa kulutustaan vastaavan määrän energiaa. (hetkellinen kulutus, varastointikapasiteetti)

Kokonaissähköenergiankulutus 147184 kWh/vuosi

Biokaasulaitos

Syötteet

- Lietelanta 2426 t/a
- Nurmi 253 t/a

Nettolämpöenergia 193809 kWh/a

Nettosähköenergia 143972 kWh/a

CHP-käyttö kevät 2,5 kk –
syksy 4,5 kk = 7 kk/vuosi

Tuotetaan vuodessa

Nettolämpöenergia 109082 kWh/a

Nettosähköenergia 85012 kWh/a

Aurinkosähköpaneelit 180 m²
73594 kWh/a

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

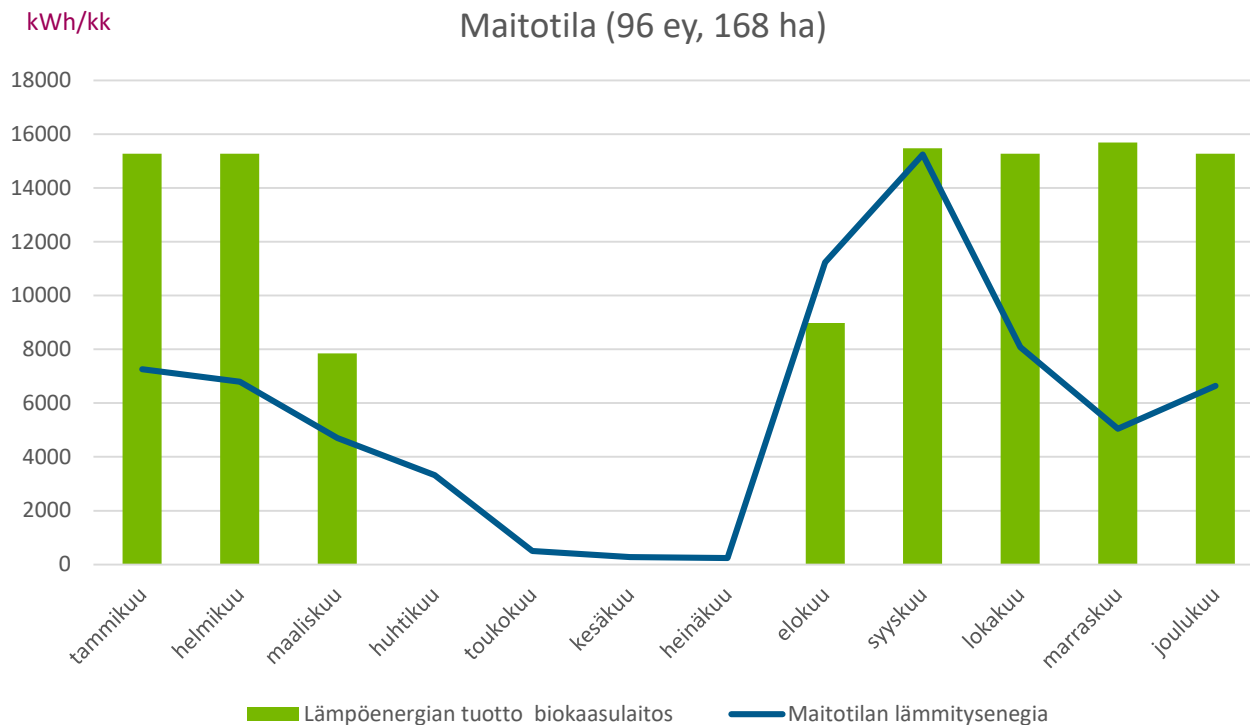
Lähienergialla omavaraisuuteen Jyrki Kataja

Energiantuotannon ja -käytön tulevaisuus maatiloilla - eTU

jamk.fi

Maatilan energiaomavaraisuus;
Maatila tuottaa kulutustaan vastaavan määrän energiaa. (hetkellinen kulutus, varastointikapasiteetti)

Kokonaislämpöenergiankulutus 69361 kWh/vuosi

Biokaasulaitos

Syötteen

- Lietelanta 2426 t/a
- Nurmi 253 t/a

Nettolämpöenergia 193809 kWh/a

Nettosähköenergia 143972 kWh/a

CHP-käyttö kevät 2,5 kk –
syksy 4,5 kk = 7 kk/vuosi

Tuotetaan vuodessa

Nettolämpöenergia 109082 kWh/a

Nettosähköenergia 85012 kWh/a

Jos kesäjän biokaasulaitoksen metaanituotto voitaisiin jalostaa liikennepolttoaineeksi, se kattaisi 57,5 % maitotilan ko. kulutuksesta. (Varastointi?)

Lähienergialla omavaraisuuteen Jyrki Kataja

Energiantuotannon ja -käytön tulevaisuus maataloilla - eTU

jamk.fi

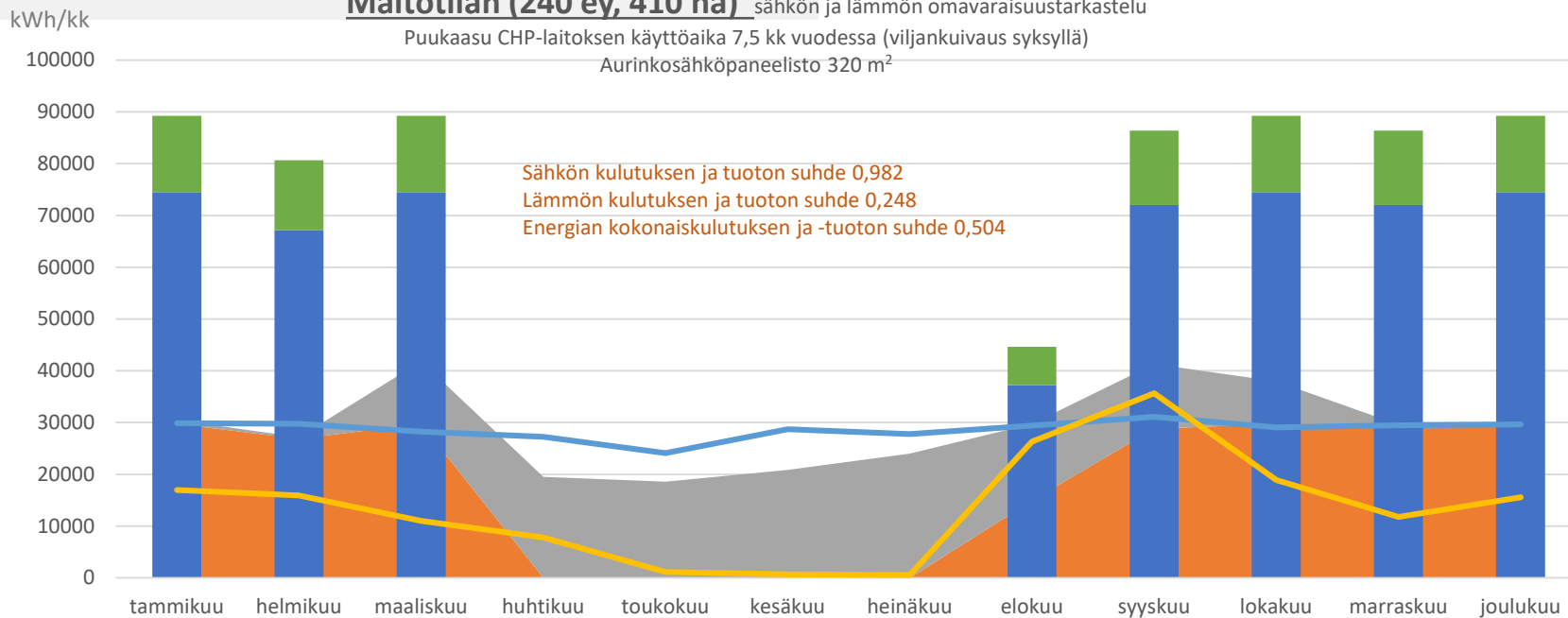
Maatilan energiaomavaraisuus;
Maatila tuottaa kulutustaan vastaavan määrän energiaa. (hetkellinen kulutus, varastointikapasiteetti)

Kokonaissähköenergiankulutus 344411 kWh/vuosi
Kokonaislämpöenergiankulutus 162304 kWh/vuosi

Maitotilan (240 ey, 410 ha) sähkön ja lämmön omavaraisuustarkastelu

Puukaasu CHP-laitoksen käyttöaika 7,5 kk vuodessa (viljankuivaus syksyllä)

Aurinkosähköpaneelisto 320 m²

Volter 40 CHP sähkön tuotto

320 m² aurinkosähköpaneelin tuotto

Volter 40 CHP lämmön tuotto

Volter 40 CHP lämpimän ilman tuotto

Maitotilan sähkö

Maitotilan lämmitysenergia

Lähde: <https://volter.fi/products/>

Lähienergialla omavaraisuuteen Jyrki Kataja
Energiantuotannon ja -käytön tulevaisuus maataloilla - eTU

jamk.fi

Maatilan energiaomavaraisuus;

- Maatila tuottaa kulutustaan vastaavan määrän energiaa tai energiaraaka-ainetta markkinoille.

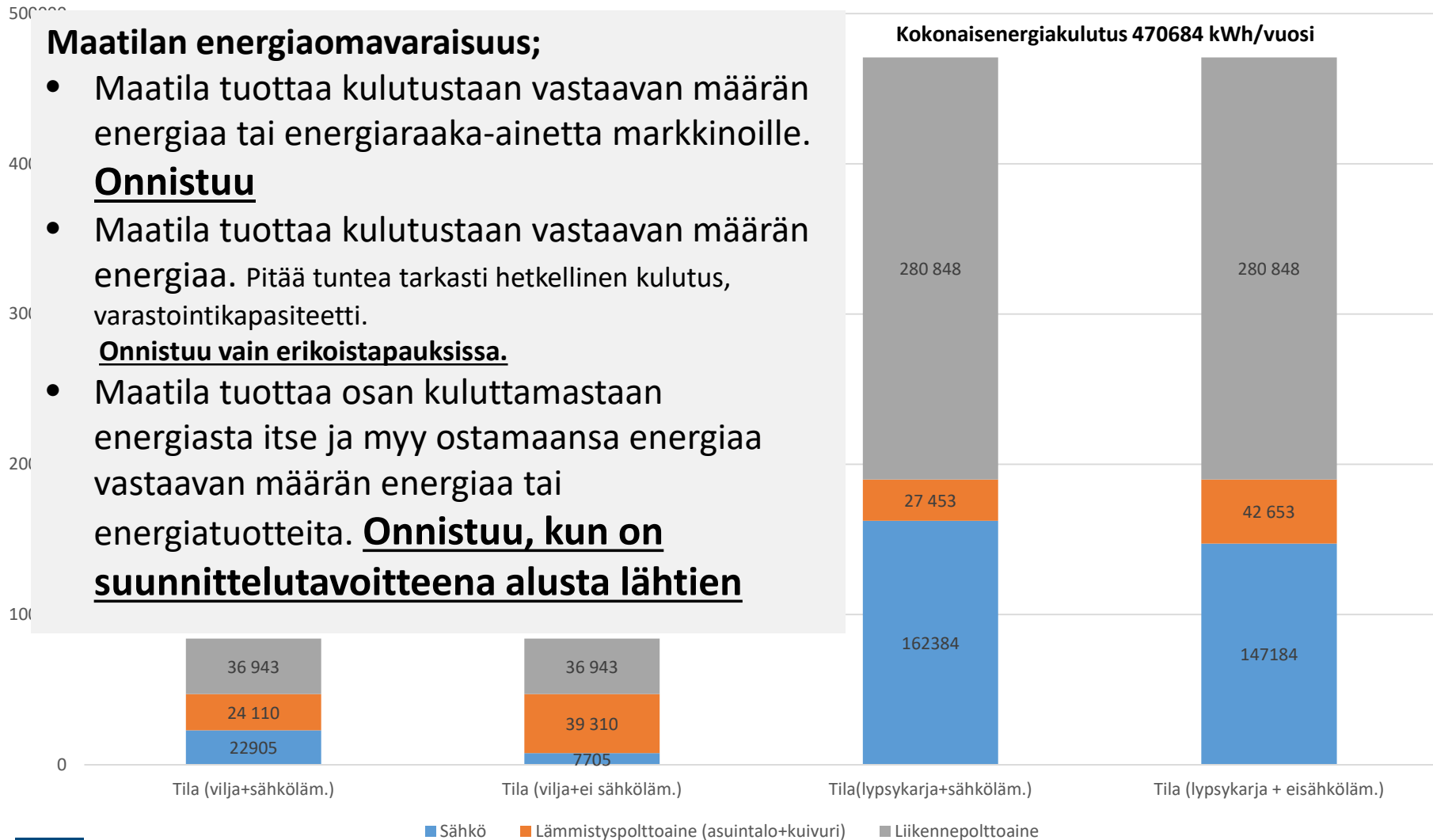
Onnistuu

- Maatila tuottaa kulutustaan vastaavan määrän energiaa. Pitää tuntea tarkasti hetkellinen kulutus, varastointikapasiteetti.

Onnistuu vain erikoistapauksissa.

- Maatila tuottaa osan kuluttamastaan energiasta itse ja myy ostamaansa energiaa vastaavan määrän energiaa tai energiatuotteita. Onnistuu, kun on suunnittelutavoitteena alusta lähtien

Kokonaisenergiakulutus 470684 kWh/vuosi

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Energiantuotannon ja -käytön tulevaisuus maatiloilla eTU

Parasta energiankäyttöä on olla käyttämättä sitä turhaan.

jamk.fi

Energiantuotannon ja -käytön tulevaisuus maatiloilla eTU

Hankeen tavoitteet:

1. Tutkia miten eri sähkön- ja lämmöntuotannon järjestelmien yhdistäminen samaan kohteeseen voisi luoda mahdollisuuden taloudellisesti järkevälle tavalle tuottaa energiaa maaseutualueilla / maatiloilla.
2. Tutkia miten voidaan ohjata sähkö- ja lämpökuormaa maatiloilla ja puutarhoilla sellaisilla alueilla, joissa yhdyskuntarakenne ja elinkeinotoiminnan määrä sen mahdollistaisivat jakeluverkosten hyödyntäen.
3. Luoda kilpailuetua sekä kehittyville maatiloille että sähkön-, lämmön- ja polttoainetuotantojärjestelmien kehittäjille.
4. Tutkia uusia mahdollisia ratkaisuja, joilla kokonaisenergiankäyttöä maaseudulla / maatiloilla voidaan alentaa.

Parasta energiankäyttöä on olla käyttämättä sitä turhaan.

ammatteista
Livia

poke
Pohjoisen Keski-Suomen
ammattikorkeisto

HUOLTOVARMUUSKESKUS

mmm.fi

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖ

Luke
LUONNONVARAKESKUS

jamk.fi

Energiatehokas ja omavarainen maatila

12.10.2018

Maatilan energiaomavaraisuudella tarkoitetaan tilannetta, jossa maatila tuottaa yhtä paljon energiaa kuin se kuluttaa.

Kiitos ajastanne!

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Lähienergialla omavaraisuuteen Jyrki Kataja

jamk.fi